

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı uygulanması esaslarına dair kanun tasarısı hakkında Anayasa Komisyonu mütalâa raporu (1/367)

Anayasa Komisyonu Mütalâa Raporu

Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No. : 1/367

Karar No. : 12

12 . 7 . 1967

MİLLET MECLİSİ YÜKSEK BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisi Genel Kurulunun 10 Temmuz 1967 günü 136 ncı Birleşiminde aldığı bir kararla Komisyonumuza havale edilen «İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının uygulanması esaslarına dair kanun tasarısı ve Plân Komisyonu raporu», Komisyonumuzun 11 - 12 Temmuz 1967 günü Birleşimlerinde, Hükümet adına Devlet bakanları ile Maliye Bakanının ve Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarı, Devlet Personel Dairesi Başkanı ve ilgili bakanlıklar uzmanlarının iştirakiyle incelenmiş ve Komisyonumuz Hükümetin de katılması ile aşağıdaki hususları kararlaştırmıştır :

1. — Komisyonumuz tasarının Anayasanın 129 ncu maddesinde istihdaf edilen plânın uygulanması gayesine mâtuf olduğunu müşahede eylemiştir.
2. — Komisyonumuz, tasarının birinci maddesini haşiv telâkki ederek çıkarmıştır.
3. — Tasarının ikinci maddesi birinci madde olarak ele alınmış ve İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının hükümlerine mütenazır hale getirilerek malî teknik açısından Anayasanın 126 ncı maddesine uygun şekilde yeniden tedvin edilmiştir.
4. — Tasarının 3 ncü maddesi 2 nci madde olarak ele alınmış ve malî teknik bakımdan bâzı düzeltmeler yapıldığı gibi, Anayasanın 5 nci, 6 ncı ve 64 ncü maddeleri bakımından gerekli tarzda kaleme alınmıştır.
5. — Tasarının 4 ncü maddesi 3 ncü madde olarak ele alınmış ve İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında yer alan hükümlerin maksadına mütenazır bir şekilde kaleme alınmıştır.
6. — Tasarının 3 ncü maddesinin (a) bendinde yer alan mercie mütaallik hüküm 4 ncü madde olarak ve Anayasanın 112 nci maddesine uygun bir tarzda tedvin edilmiştir.
7. — Plân Komisyonunun 5 nci maddesi yetki ve görevler daha sarıh bir tarzda belirtilmek suretiyle tedvin olunmuştur.
8. — Tasarının 5 nci maddesi 6 ncı madde olarak bâzı tahrir değişiklikleriyle kabul edilmiştir.
9. — Plân Komisyonunun 7 ve 8 ncı maddeleri Anayasanın 112 nci ve 117 nci maddelerine uygun bir şekilde yeniden tedvin olunmuştur.
10. — Plân Komisyonunun 9 ncu maddesi, Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan sosyal Devlet ilkesi açısından, Anayasanın 36 ncı maddesinde yer alan mülkiyet hakkının özüne, Anayasanın 11 nci maddesinin ikinci fıkrası muvacehesinde aykırı görülmemiş ve söz konusu kamu hizmetlerinin bünyesinden doğan bir zaruret olarak mütalâa edilmiştir.
11. — Tasarının 6 ncı maddesi lüzumsuz görülerek çıkarılmıştır.
12. — Tasarıya, eklenen 10 ncu madde hükmü, plânda derpiş edilen yatırımların zamanında yapılabilmesi için zaruri görülmüştür.

13. — Tasarıya eklenen 11 nci madde ile 5 Temmuz 1963 tarihli ve 261 sayılı Kanunun ikinci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır. Bu hüküm kaldırılması, kaldırılan hükümde söz konusu kararname hükümlerinin kanun mahiyetini iktisapedişinden sonra dahi, zikri geçen 261 sayılı Kanunun birinci maddesi gereğince kararname ile değiştirilmesinden ötürü, Anayasanın 5 nci ve 64 ncü maddeleri bakımından çıkabilecek mahzurları önlemek için zaruri görülmüştür. Esasen, mezkûr 261 sayılı Kanunun 1 nci maddesi Anayasanın 5 ve 6 ncı maddelerinde yer alan ilkelere, aynı kanunun 2 nci maddesi mevcudolmasa dahi uygun düşer mahiyettedir.

Nitekim, gümrük mevzuatı bakımından mezkûr 261 sayılı Kanunun ikinci maddesinde öngörülen prosedürün aynı daha önce tatbik edilmekte bulunduğu halde, gümrük mevzuatı için de aynı prosedür 25 Mayıs 1964 tarihli ve 474 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle ilga edilmiş bulunuyordu.

14. Tasarıya eklenen 12 nci madde ihracaatımızın geliştirmesi bakımından mevcut önemli bir kanunî engeli, kalkınma plânına uygun olarak ilga etmektedir.

15. Tasarının 7 nci maddesi, tasarı metninde yapılan değişiklikler de dikkate alınarak yeniden ve 13 ncü madde olarak tedvin edilmiştir.

16. Tasarının 8 nci maddesi ve bunu tadil eden Plân Komisyonunun 12 ncı maddesi lüzumsuz görülerek çıkarılmıştır.

17. Plân Komisyonunun metne eklediği geçici madde, Muhasebei Umumiye Kanunu hükümleri muvacehesinde lüzumsuz görülerek çıkarılmıştır.

18. Tasarının 9 ncu maddesi 14 ncü madde olarak ele alınmış ve tasarıda mevcut yetkilerin sadece belli bir plân devresi için değil, fakat, daimî olarak lüzumlu olabileceği düşünülerek tadil edilmiştir.

19. Tasarının 10 ncu maddesi 15 nci madde olarak ele alınmış ve diğer maddelerde yapılan değişikliklerle yeniden düzenlenmiştir.

20. 16 Ekim 1962 tarihli ve 77 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin 3 ncü bendinin ilk fıkrası dikkate alınarak müzakere edilmek üzere Genel Kurula havalesi ricasiyle arz olunur.

Anayasa Komisyonu

Başkanı Ankara <i>K. Bağcıoğlu</i>	Başkan V. İstanbul (Tasarı hükümleri Anayasaya uygun olmakla beraber, bâzı hükümlerine muhalifim. Söz hakkım saklıdır.) <i>A. C. Kurca</i>	Kâtip Afyon K. (7 ve 8 ncı maddelere muhalefet şerhim eklidir) <i>M. Akalın</i>	Sözcü Aydın <i>N. Menteşe</i>
Amasya <i>N. Şener</i>	Çorum <i>A. Topçubaşı</i>	Erzurum <i>A. Mustafaoğlu</i> (İmzada bulunamadı.)	İzmir <i>Ş. Akkan</i>
Kars <i>Â. Kurtel</i> (İmzada bulunamadı.)	Muş (Muhalefet şerhim eklidir) Söz hakkım mahfuzdur. <i>N. Neftçi</i>	Nevşehir <i>S. H. Esatoğlu</i> (İmzada bulunamadı.)	Ordu <i>A. Bodur</i> (İmzada bulunamadı.)
Sivas <i>T. Koraltan</i>	Aydın <i>K. Z. Öztürk</i>	Konya <i>M. Z. İzerdem</i>	

Kalkınma Plânının uygulanması esaslarına dair kanun tasarısına; Muş Milletvekili Nermin Neftçi'nin muhalefet şerhi

Anayasa Komisyonu «Plân ve Bütçe Karma Komisyonunun tadil ettiği Hükümet Tasarısını, İçtüzüğün 37 nci maddesi gereğince Anayasaya uygun olup olmaması bakımından incelemek ve mütalâa send etmek durumunda iken, bu yola gitmemiş yani Tasarının tümünün Anayasaya aykırılığı bakımından ilgili komisyon geri çevirmek şikkını tercih etmesi gerekirken :

Anayasaya yüzde yüz aykırı olan bir tasarının tümünü kabul etmiş ve maddelerin müzakere-sine geçildiği sırada bir Su Komisyonu teşkil ederek, Anayasaya aykırı maddeleri, sadece Ana-yasaya aykırılık bakımından inceliyorum iddiası ile İçtüzüğün 28, 35, 37 sayılı maddelerine ay-kırı olarak yeni baştan tedvin etmiş, bâzı maddeleri kaldırmış, bâzı maddeler ilâve etmiş ve bir ihtisas Komisyonu gibi çalışmıştır. Hattâ Bakanlıklardan bâzı eksperler davet etmek suretiyle içinden çıkamadığı bir kısım malî konularla ilgili maddeleri yeniden tedvin etmiştir.

Komisyon üyeleri 12 Temmuz Çarşamba günü saat 21 de yaptığı toplantıda Su Komisyonu-nun getirdiği, 15 maddelik yeni tasarımı müzakere etmiş ve eski metnin maddeleri, ile mukayese dahi etmeden Su Komisyonunun getirdiği maddeler oylanmış ve kabul edilmiştir.

Plân Bütçe Karma Komisyonu bir İhtisas Komisyonudur. Plânın tatbiki ile ilgili bir kanun tasarısını ancak bir İhtisas Komisyonu olan Plân Karma Komisyonu tedvin edebilir. Yukarda sı-raladığım hususlardan dolayı Anayasa Komisyonu, Meclis İçtüzüğü prosüdüne uygun bir ça-lışma şekline gitmemiştir. Bu durum ve tutum Meclis İçtüzüğüne aykırı bulunduğu için Su Ko-misyonun getirmiş bulunduğu tasarının tümüne; İçtüzük hükümlerine aykırılığı bakımından Hükümetten gelen tasarı ile, Plân ve Bütçe Karma Komisyonundan gelen tasarılarla ise, Anayasaya aykırılık bakımından muhalif kalmaktayım.

Nermin Neftçi
Muş Milletvekili

Muhalefet Şerhi

Tasarının tümü Anayasaya aykırı olmamakla beraber 7 ve 8 nci maddelerin tedinginlik doğu-racağı, keyfiliğe yol açabileceği cihetle bu maddelerin tasarıdan çıkarılmasına taraftarım. Bu itibarla 7 - 8 maddelere muhalifim.

Diğer maddelerine itirazım yoktur.

12 . 7 . 1967

Afyon. K. Milletvekili
Mustafa Akalın

KALKINMA PLÂNININ UYGULANMASI ESASLARINA DAİR KANUN TASARISI

Finansman :

MADDE 1. — A) Kalkınma Plânı hedeflerine uygun olarak geliştirilmesi öngörülen iktisadi faaliyet sektörlerine Plânın bölgelerarası dengeli kalkınma ilkesi de göz önünde tutularak, genel ve katma bütçelerden ödünç verme şeklinde transferler yapmak amacı ile fonlar tesis edilebilir.

Bu fonların ve dış kaynaklardan aynı amaçla yapılacak tahsislerin kullanılışı esasları ve şartları yıllık programlarda gösterilir.

Maliye Bakanlığı bütçesinde her yıl «Gelişme ve teşvik fonları» isimli bir bölüm açılır. Fonlar bu bölümün maddelerinde gösterilir.

Bu transferler Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle tesbit edilecek millî bankalar, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların birlikleri, istihsal ve satış (Ezcümle ihracat) kooperatifleri ile bunların birlikleri aracılığı ile yapılır.

B) Plânın uygulanmasına ilişkin yıllık programlarda sermaye ve idare hâkimiyeti mahdud sayıda özel kişilere aidolmamak kaydı ile Devlet ve kamu iktisadi teşebbüsleri sermayesinin iştiraki ile kurulması öngörülen karma teşebbüslerin sermayelerindeki Devlet hisseleri için gerekli ödenekler Genel Bütçe Kanununun Maliye Bakanlığı kısmında açılacak bir bölümün maddelerinde gösterilir.

Bu karma teşebbüslerin nitelikleri yukardaki fıkradan faydalanma şartları ve bunlar üzerindeki Devlet denetiminin nasıl yapılacağı yıllık programlarda gösterilir.

Teşvik ve tanzim :

MADDE 2. — Kalkınma plânı ve yıllık programlara uygun olarak yatırımların teşvik ve tanzimi maksadiyle :

A) 6 Ocak 1961 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa 28 Şubat 1963 tarihli 202 sayılı Kanunla eklenen 3 ncü maddenin 3 nüü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Yatırım indiriminin nisbeti yukardaki fıkraya göre indirimden istifade edecek yatırım miktarının âzami % 80 nidir. Bölgelere ve iktisadi faaliyet sektörlerine göre uygulanacak nisbetler, bu haddi aşmamak üzere yıllık programlarda belirtilir.»

B) Yatırım mallarında ve hammaddelerde Gümrük Vergi ve Resimleri ile İthalden alınan diğer vergi ve resimler toplamında iktisadi faaliyet sektörlerine göre kısmi veya tam muafıklar ihdası veya bu vergiler toplamının kısmen veya tamamen iadesi konuları, Bakanlar Kurulu karararnameleri ile düzenlenir.

C) Sanayi bölgeleri ve turistik bölgeler tesis ve tanzimi ve bu maksatla, gerektiğinde arazi istimlâki, Bakanlar Kurulu karararnameleri ile yapılır.

Bu bölgelerde icabında kanalizasyon, elektrik, su gibi alt yapı tesisleri yaptırıldıktan sonra gayrimenkul, buralarda plân ve program hedeflerine uygun olarak tesis kuracaklara tâyin edilecek vâde ve faiz nisbetlerinde ilgili bakanlıklarca devredilir. Bu fıkranın uygulanmasındaki esaslar Bakanlar Kurulu karararnamesi ile düzenlenir.

D) Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, İş kanunları, Mahallî İdareler kanunları ile diğer mevzuatta her türlü yatırımlara, (Ezcümle sanayi kuruluş ve işletmesine ait) ruhsat formalitelerini âhenkleştirmek, çabuklaştırmak ve yetkili mercileri bir arada çalıştırmak için Bakanlar Kurulu gerekli tedbirleri, icabında karararnameler çıkararak alır.

E) Bakanlar Kurulu standart ve kalite kontrolü kanunlarında tatbikatı geliştirici tedbirler almaya yetkilidir. Bu kontrollerin hizmetin icaplarına göre sıhhatli ve süratli bir tarzda yapıla-

bilmesini sağlamak amacıyla, mesai saatleri dışında ve ek mesai ücreti ödenmek şartıyla veya mukaveleli personel çalıştırmak hususunda kararname çıkarmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 3. — Kalkınma Plânı ve programlarına uygun olarak ihracatın teşviki ve döviz gelirlerinin artırılması maksadiyle :

A) İhracatı teşvik edilecek maddeleri ihracedenlerin tanıtma pazar araştırması, ve ilk yerleşme faaliyetlerine yardımcı olmak amacıyla; ihracatçılara, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların birlikleri veya ihracatçı birlikleri veyahut istihsal ve satış (ezcümle ihracat) kooperatifleri ve bunların birlikleri eliyle birinci maddenin (A) bendinin ikinci ve üçüncü fıkraları uyarınca tesis edilecek bir fondan ödünç verilebilir. Bu fonun kullanılmasında ve ödünç verme işlemlerinde uygulanacak esas, şart ve usuller, ödünç alanın ödünç verme mukavelesindeki hükümlere uymasını sağlayacak tedbirler ve denetleme yolları ile bu fondan hangi ihraç mallarının yararlanacağı, Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile tesbit edilir.

Yukardaki fıkra hükümleri, yurt dışında iş alacak Türk müteşebbislerinin tanıtma ve ilk yerleşme faaliyetlerine yardımcı olunması amacıyla de uygulanabilir. Ancak, bu konu Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile düzenlenirken, bu müteşebbislerin dış memleketlerde aldıkları işlerin şümülü ve yurda getirecekleri döviz miktarı dikkate alınır.

B) 27 . 6 . 1963 tarih 261 sayılı Kanunun birinci maddesi ile ihraç malları hakkında Bakanlar Kuruluna verilen yetkiler aşağıdaki hallerde de kullanılabilir.

1. İthal ihtiyacını ikame edecek ve Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile tesbit edilecek mallar hakkında;

2. Döviz geliri sağlayan ve Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile tesbit edilecek hizmetler hakkında;

3. Yurt içinde yabancı turistlerce yapılacak harcamalar hakkında;

C) İhracatın Kalkınma Plânı ve yıllık programlar dairesinde geliştirilmesi ve düzenlenmesi için gerekli tedbirler Bakanlar Kurulu kararnameleri ile alınır.

MADDE 4. — 6 Ocak 1961 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa 28 Şubat 1963 tarihli ve 202 sayılı Kanunla eklenen 2 nci ve 3 ncü maddeler; 2 Mayıs 1949 tarihli ve 5383 sayılı Gümrük Kanununa bağlı Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin değiştirilmesi hakkında 25 Mayıs 1964 tarihli ve 474 sayılı Kanunun 2 nci, 3 ncü ve 5 nci maddeleri; 5 Temmuz 1963 tarihli ve 261 sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle işbu kanunun 2 nci maddesinin «A» ve «B» bendleri ile 3 ncü maddesinin «B» bendinin «1» numaralı fıkrası gereğince öngörülen teşvik tedbirleri ve diğer kanunlarda öngörülen teşvik tedbirlerini uygulamak amacı ile gerekli belgeleri müteşebbislere vermekle görevli olmak üzere, Başbakanlığa bağlı bir «Yatırımları ve İhracatı Geliştirme ve Teşvik Bürosu» kurulmuştur.

Bu büroda, ilgili bakanlıklardan yeteri kadar personel, kadroları ile çalıştırılır ve geçici süreli görevler için mukaveleli uzman istihdam edilebilir.

MADDE 5. — Kalkınma Plânı ve yıllık programlara göre şehirleşmenin gelişmesini düzenlemek amacı ile mahallî idarelere yardım yapılması için Genel Bütçe Kanununda açılacak bir bölümdeki ödenek ile dış kaynaklardan yapılacak tahsislerin kullanılması Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle olur.

Bakanlar Kurulu yukardaki fıkranın uygulanmasında, hızlı sanayileşme ortamı olan ve bunun yükünü taşıyan mahallî idarelerin elektrik, su, yol, kanalizasyon gibi alt - yapı tesislerinin plânlanmasını ve yapılmasını sağlamaya; gerektiğinde müstakbel gelişme sahaları için arsa istimlak etmek üzere kararname çıkarmaya yetkilidir.

Bu arsaların mahallî idarelere devrine dair esaslar ve usuller Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle tesbit edilir.

Çeşitli hükümler :

MADDE 6. — 18 Ocak 1954 tarihli ve 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununun 8 nci maddesinin (a) bendi ile kurulmuş olan komite kaldırılmıştır. Kanunun bu komiteye vermiş olduğu görevleri Devlet Plânlama Merkez Teşkilâtı ifa eder.

Aynı kanunun 8 nci maddesinin (b) bendinde zikredilen itiraz mercii Yüksek Plânlama Kuruludur.

MADDE 7. — Kalkınma Plânının uygulanmasında özel ihtisas ve kabiliyet gerektiren Maliye, Ticaret, Sanayi, Ulaştırma, Bayındırlık ve Tarım bakanlıkları müsteşar, müsteşar muavini, daire başkanı, daire başkan muavini, genel müdür, ve genel müdür muavini görevlerine, meslek kadem ve müktesep maaş derecesi hakkında aranılan şartlar dikkate alınmaksızın atanmalar yapılabilir. Bu atamada, görevliye, tâyin edildiği kadronun maaşı müktesep hak teşkil etmeksizin ödenir.

Bu atanmalarla ilgili esaslar, Devlet Personel Dairesinin mütalâası alınarak Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle tesbit edilir.

MADDE 8. — Kalkınma Plânının uygulanması ile ilgili olarak geçici süreli önemli işlerin ve projelerin yürütülmesinde mukaveleli personel istihdamı esasları, Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle düzenlenir.

Bu kanunun 2 nci maddesinin (E) bendi ve 4 ncü maddesinin uygulanması ile ilgili olarak geçici görevlerde mukaveleli personel istihdam edilebilir. 30 Eylül 1960 tarihli ve 91 sayılı Kanunun 19 ncu maddesi bu şekilde istihdam edilecekler hakkında da uygulanır.

MADDE 9. — Bu kanunun 2 nci maddesinin «c» bendi ve 5 nci maddesi gereğince yapılan kamulaştırmalarda 8 Eylül 1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlâk Kanununun 23 ncü maddesi hükmü uygulanmaz.

MADDE 10. — Kalkınma Plânı ve yıllık programlar gereğince yaptırılacak yatırımların müşavirlik, mühendislik, mimarlık ve benzeri proje ve kontrollük hizmetlerinin yaptırılması 10 Haziran 1934 tarihli ve 2490 sayılı Kanun hükümlerine tabi değildir.

MADDE 11. — 5 Temmuz 1963 tarihli ve 261 sayılı Kanunun 2 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 12. — 10 Haziran 1930 tarihli ve 1705 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir :

«**EK MADDE** — Orman Genel Müdürlüğünün kendi istihsal ettiği mal ve maddeleri ihracedebilmesi için ihracaat ruhsatnamesi aranmaz.»

MADDE 13. — Bu kanunda söz konusu kararnamelerin ve 5 Temmuz 1963 tarihli ve 261 sayılı Kanunun 1 nci maddesinde yazılı kararnamelerin çıkarılmasından önce Yüksek Plânlama Kurulunun mütalâası alınır.

MADDE 14. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 15. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

